

- עקרונות

דיני הממונות בתורה מבוססים על העיקרון "שלא תהא בהן חריגה מן הסיוע המועיל לשני הצדדים, לא שיתכוון אחד המתעסקים להגדיל חלקו לגמרי, ושיהא הוא המרוויח מכל הצדדים" (רמב"ם). ישנם שני סוגים של עסקים שיש בהם "סיוע המועיל לשני הצדדים":

1. **עבודה** - כאשר אדם עושה פעולה המביאה תועלת לאדם אחר, מותר לו לקבל תמורה;
2. **סיכון** - כאשר אדם עושה שותפות עסקית עם אדם אחר, ומסכן חלק מרכושו בשותפות זו, מותר לו לקבל חלק מהרווחים כאשר העסק מצליח.

לעומת זאת, בהלוואת **נשך** (ריבית) המלווה "הוא המרוויח מכל הצדדים", הוא לא צריך לעבוד ולא לוקח סיכון, הרווח שלו הוא רק תוצאה של **ניצול** הפער בין העשיר לעני. לכן הנשך אסור מהתורה. בנוסף, אנו מאמינים שבטווח הארוך, עסקים המבוססים על נשך יקרוסו, כמו במשבר הסאב-פריים.

יהודים שומרי-מצוות משתמשים בהיתר **עסקה**, המאפשר לבנק לתת הלוואה בריבית ולהציג אותה כשותפות עסקית; אולם תנאי השותפות מנוסחים כך שכל הסיכון מוטל על הלווה, בניגוד לכוונת התורה.

מטרת "הקבוצה לבנקאות יהודית" היא להציע שירותים פיננסיים, שבהם הבנק מרוויח מעמלות על **עבודה**, או מרווחים מעסקאות, ללא נשך. בהמשך נתאר כל הצעה בשורה אחת; הסבר מפורט בקישורים:

1. שירותים בנקאיים תמורת עמלה

שירותים אלה פשוטים יחסית, כי אין בהן סיכון:

- שירותי עו"ש - ללא יתרה שלילית - כמו [בבנק הדואר](#). עם כרטיס חיוב - debit.
- כספת למתכות יקרות - למסחר ולחיסכון ארוך-טווח ללא ריבית - כמו ב [Bullion Vault](#).
- מערכת **מסחר בבורסה** - עם [מידע על התנהלות מוסרית של חברות](#) - השקעה עם ערכים.
- [תיווך בין מלוים ללווים](#), או [תיווך בין גמ"חים, מפקידים ולווים](#); יעודד הקמת גמ"חים חדשים.
- תיווך בין משקיעים לבין יזמים ובעלי עסקים, כולל ייעוץ משפטי לכתיבת הסכם "עסקה" כשר.
- ייעוץ כלכלי לניהול משק הבית, כמו ב"משפחה חורגת".

2. שותפויות עסקיות תמורת רווחים

הצעות אלו דורשות דיון מעמיק יותר, כי יש בהן סיכון. חלקן שנויות במחלוקת בין חברי הקבוצה:

- [שותפות ברכישת דירה או נכס אחר, תמורת דמי שכירות יחסיים](#) - תחליף למשכנתא.
- [השקעות בעסקים קטנים, מתחילים או מתרחבים](#). שני תת-מסלולים:
 - השקעה עם פיקוח עסקי מלא של הבנק על הלקוח;
 - השקעה ללא פיקוח - חובת ההוכחה במקרה של כשלון מוטלת על הלקוח.
- [מימון לימודים](#) - תמורת אחוז מסוים מהשכר לאחר סיום הלימודים.
 - גם כאן ניתן להציע אותם שני תת-מסלולים - עם פיקוח וללא פיקוח.
- [ערבות בנקאית - ביטוח להלוואות](#) - כדי להקל על הלקוח לקבל הלוואה בגמ"חים עצמאיים.
- [הלוואה ללא ריבית, צמודה לשכר הממוצע](#); פיקדון ללא ריבית, צמוד לשכר הממוצע פחות 1%.

המימון לעסקאות יבוא בחלקו מהון עצמי, ובחלקו מכספם של לקוחות שיבחרו להשקיע את כספם בעסקאות מסוג זה, תמורת חלק מהרווחים.

בנוסף, בנק קהילתי יכול גם לתת הלוואות בלי ריבית ובלי הצמדה, **ללא כוונת רווח**, לתועלת החברים.